

De boekjes van A. HANS worden in alle scholen aanbevolen, omdat zij boeiend en nuttig zijn en aan de kinderen van over land en volk vertellen. Dat veel nummers reeds drie- en viermaal herdrukt worden bewijst hoe A. HANS' KINDERBIBLIOTHEEK overal gevraagd wordt. De meeste verschenen boekjes zijn nog verkrijgbaar. Ziehier eenige van de laatste titels:

418. Een Huichelaar. — 414. De erkentelijke Indianenhoofdman. — 415. Onvergetelijke Avonturen. — 416. Een vreedse Nacht. — 417. De hoeve bij de Duinen. — 418. Leo op de Kostschool. — 419. De moedige Padvinder. — 420. De Dragonder van het Uilenhof. — 421. De strijd tegen de Slavernij. — 422. De jonge Alpengids. — 423. Het onverwachte Erfdeel. — 424. De verijdelde Diefstal. — 425. Op het eenzame Eiland. — 426. In den Sneeuwstorm. — 427. Sinterklaas in den Woonwagen. — 428. Het vuur in den Nacht. Een moedige Knaap. — 429. Het Kerstfeest der Schipbreukelingen. — 430. Voor het Recht. — 431. Het Spook van Sylt. — 432. De dappere Kasteelknaap. — 433. In Duizend Vreezen. — 434. De Toovenares van Diksmuide. — 435. Acht maanden op een onbewoond Eiland. — 436. Ontmaskerd. — 437. Een gestoorde Nacht. — 438. De stein aan de Deur. — 439. Het geheimzinnig bedrijf. — 440. De smokkelaars van Blankenberge. — 441. Een drama aan de grens. — 442. Een Godsoordeel. — 443. De verrader. — 444. Zigeuners op 't Dorp. — 445. Een Rakker. — 446. De dochter van den Indianenhoofdman. — 447. De Smokkelbende. — 448. Het verlaten Schip. — 449. De Werklooze. — 450. De avonturen in de Hooglanden. — 451. De gestoorde Zesdagenkoers. — 452. Uit een Gezin. — 453. Een Smokkelavontuur. — 454. De Weezen van de Beukenharst. — 456. Kars, de Herdershond. — 457. Een angstige Tocht. — 458. De verkleede Krijgsmann. — 459. De Heldin van Maestricht. — 460. Een spion verrast. — 461. De Wraak van den Eskimo. — 462. De schoolmeester van Sylt. — 463. Gevangen in het Ijs. — 464. Het Spook van de Steengroeve. — 465. De Grootte Ronde. — 466. Erik, de Cow-Boy. — 467. De Roover uit Eikenloo. — 468. Het Geheim van den Torenkelder. — 469. Lina, de Smokkelaarster. — 470. Tweemaal gered. — 471. De zoon van Keizer Karel. — 472. De Zwarte Vrouw uit den Polder. — 473. Diecs, de Schooier. — 474. De Cow-Boy en zijn Zuster. — 475. De Wilde Ridder en het Kind. — 476. Avonturen in de Grot. — 477. De Luchtreiziger. — 478. De Kinderen van den Visscher. — 479. Een vlucht in Rusland. — 480. Het Turfschip van Breda. — 481. Kerstmis in Sneeuw en Ijs. — 482. Een vreemde Oudejaarsavond. — 483. De Tooveres van het Ijs. — 484. Een Cow-Boy in de Gevangenis. — 485. De Jonge Strandlooper. — 486. Een Wonderbare Terugkeer. — 487. Het gestoorde Kamp. — 488. Een blijde Wederkomst. — 489. Het geheim van het Kraaienhof. — 490. De Ridder met het Zilveren Kruis. — 491. De Heldin van den Vuurtoren. — 492. Koning Albert I. — 493. Koning Leopold III. — 494. Het Licht in de Duinen. — 495. Voetballers in Amerika. — 495bis Koning Albert aan den IJzer. — 496. Vaders Vlucht. — 497. Een Martelares. — 497bis Te Marche-les-Dames. — 498. De Jonge Verstekeling. — 499. Ada's Avontuur. — 500. Uit het Leven van A. Hans.

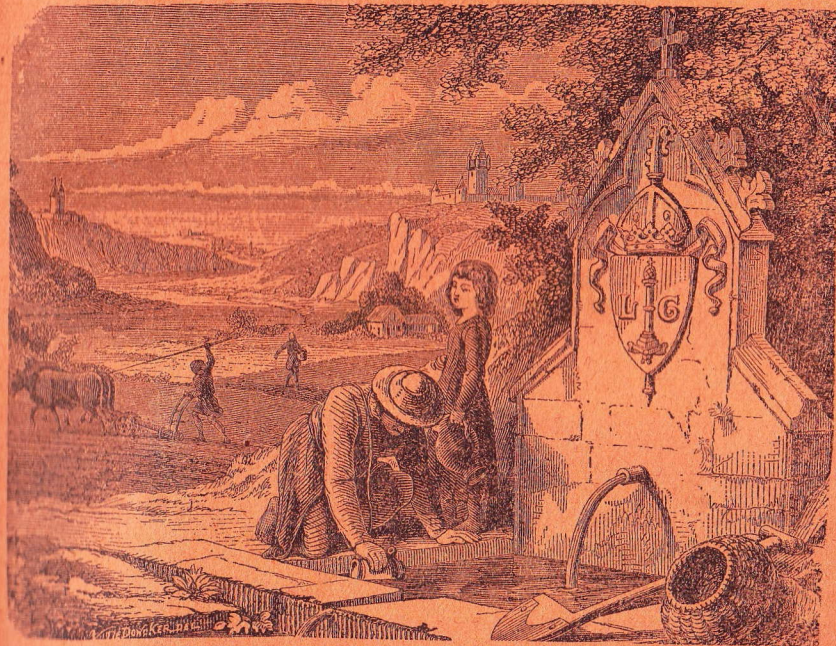
Elke week verschijnt een nieuw boekje.

Vraag ze in de boekwinkels en bij dagbladverkoopers.

PRIJS : 60 CENTIEMEN.

Drukkerij R. Bracke-Van Geert, Wetteren.

De Bannelingen van Dinant

Uitgave A. HANS VAN DER MEULEN, CONTICH

De Bannelingen van Dinant

I.

Jeanne Melun was naar de fontein gegaan om water voor oom Pierre, die op den akker werkte. Juist naderde er een reeds oude man, die een boetekleed droeg en een hoed, met schelpen bezet.

Jeanne knikte eerbiedig. Ze wist, door zijn gewaad, dat die vreemdeling op bedevaart was naar een Heilige plaats of vandaar terug keerde.

— Kind, mag ik uw kan eens hebben, om wat te drinken? Ik heb dorst, sprak de pelgrim.

Dadelijk voldeed Jeanne aan zijn verzoek. De man schepte van het klare water en dronk gretig.

— Dank u, braaf meisje, zei hij dan.

Hij bekeek den steen, die aan de fontein opgericht was.

— Het wapen van het fiere Luik, zei hij. Lief kind, zeg aan uw vader, dat hij voorzichtig zij. Ik kom uit Vlaanderen... dat is ver van hier...

Ik heb er gebeden in de kerk van Onze Lieve Vrouw van Aardenburg. Maar ik heb ook groote benden krijgsvolk gezien, dat van daar hier naar het Luiksche land trekt. Zeg het aan uw vader... Hij zal me wel begrijpen... En dat hij oplet! De landbouwers krijgen gewoonlijk de eerste klappen...

De zonderlinge pelgrim keek over de prachtige streek. Schoone valleien lagen tusschen hooge bergen. Er stonden nederige hofsteden en schamele hutten, maar ook trotsche kasteelen.

— Hoe zal er hier geweend worden, mompelde de bedevaartganger zuchtend.

Toen ging hij voort over den stoffigen weg.

Jeanne was te verlegen geweest, om te spreken. Anders had ze wel willen zeggen, dat haar vader te Dinant woonde en zij nu een paar weken bij haar oom en tante verbleef. En wat vertelde die pelgrim? Dat er benden krijgsvolk naderden? En dat oom voorzichtig moest zijn!

Jeanne schepte water, dat van een berg kwam en hier opborrelde; ze bracht het aan haar oom op het veld. En ze herhaalde, wat de bedevaartganger meegedeeld had.

Pierre Melun, een broer van Jeanne's vader, keek het meisje verschrikt aan.

— Krijgsbenden, die naderen, sprak hij. O, ja, ik begrijp het... De oproerige kerels te Luik en Dinant lokken weer oorlog uit. Zij zitten vei-

lig achter hun muren, maar wij kunnen die soldaten eten en drinken geven en voer voor hun paarden, en, we mogen al blij zijn, als de ruwe gasten de hoeven niet in brand steken.

— Oom welke soldaten komen er dan naar hier?

— Die van hertog Filips en van hertog Karel, zijn zoon, twee machtige heeren. Ze zijn de meesters van Bourgondië, Vlaanderen, Brabant en nog zoo veel gewesten, en ze willen het ook over het Luikerland zijn. Dat is misschien niet rechtvaardig, maar wat kunt ge tegen zulke vorsten doen? En Filips of Karel, of Max, hoe de heeren heeten, altijd maken ze te Luik en te Dinant ruzie tegen hun meesters!

Oom Pierre werkte voort, en Jeanne plukte bloemen aan den wegkant. Spoedig vergat ze den pelgrim en zijn boodschap; ze was pas tien jaar en wist niets van vorsten en staatkunde af.

Maar 's avonds sprak oom Pierre met tante Marie en zijn grooten zoon Louis over het nieuws van den bedevaartganger. Louis zei, dat de hertogen van Bourgondië overal wilden baas spelen en ze te Luik en Dinant gelijk hadden zich niet aan die vreemde heeren te onderwerpen.

Louis had een sterk gevoel voor recht. De hertogen van Bourgondië breidden hun macht gedurig uit, en wilden steeds meer en meer landjes onder hun gezag stellen.

Luik en Dinant verzetten er zich tegen. Ze joegen de ambtenaren van de Bourgondische vorsten weg, en beleedigden en bespotten Filips, die reeds oud was, en diens zoon, Karel den Stoute, een geweldenaar.

Reeds eenigen tijd zei men, dat Filips en Karel het Luikerland zouden straffen. En nu scheen daarvoor een leger te komen uit Vlaanderen. De hertogen verbleven meest te Brugge...

Jeanne Melun was niet sterk en daarvoor verbleef ze op den buiten, bij haar oom en tante. Haar vader en moeder, en een broer en zuster woonden te Dinant. Vader was een koperslager, zooals er veel te Dinant woonden. Nu het meisje zooveel over oorlog had hooren spreken, ging ze wat angstig naar bed. En meer dan anders lag ze aan huis te denken.

Den volgenden dag hoorde Pierre Melun, dat de legerbenden inderdaad in aantocht waren, en Dinant wilden straffen. Bepieders meldden het ook te Dinant, de kleine stad, die tusschen de Maas en de rotsen lag. Men sloot er de poorten en versterkte de muren, en zei, dat men de hertogen zou verwachten.

Meluns hoeve stond twee uur gaans van de stad af.

Twee dagen verliepen. Weer was het een zonnige Augustusmorgen van het jaar 1466.

Pierre Melun, tante Marie en Louis waren als altijd vroeg te been. Ze hoorden in de verte lawaai.

— 't Is het leger van de Bourgondiërs dat nadert, zei de landbouwer ontsteld.

Louis beklom een hoogen berg en, toen hij weer beneden kwam, vertelde hij, dat hij in de verte een groote menigte had gezien.

— 't Zijn de soldaten, verzekerde zijn vader. Laat ons op de hoeve blijven! God helpe ons!

Jeanne was nu ook uit bed. En ze hoorde over het leger spreken. Half schreiend vroeg ze, of de soldaten haar vader en moeder en René, haar broer, en Denise, haar zuster, zouden dooden. De soldaten moesten immers naar Dinant.

Tante bemoedigde haar en beweerde, dat haar ouders wel naar hier zouden komen.

Van werken kwam er nu niets. Men verkeerde in te angstige verwachting. Alleen het noodige werd op de hoeve verricht. De paarden en koeien, de varkens en schapen moesten toch eten hebben. Buren kwamen aan Melun vragen, wat hij ging doen.

— Op mijn hofstede blijven en de soldaten gehoorzamen, zei hij. Als we vluchten, zijn we zeker alles kwijt.

Een paar uur later wemelde het van krijgslieden. Ze stapten in gesloten gelederen voorbij, in de richting van Dinant.

Maar dan volgden er troepen, die hier bleven.

Een groepje ruiters met een overste bezetten de hoeve van Melun. Ze eischten voeder en water voor hun dieren en spreidden stroo in de schuur voor zich zelf. De overste kwam in huis en liet zich de schoonste kamers wijzen. Deze waren wel zindelijk, maar toch moest vrouw Melun ze nog eens schuren, en dan het bed op het beste spreiden.

In den namiddag verscheen een heer, met een klein gevolg. Hij was al over de vijftig, droeg deftige kleedij, en had een deftig voorkomen. Hij zei, dat hij hier zou overnachten en wellicht eenige dagen blijven. Hij zag het angstig gezicht van vrouw Melun en zei haar, dat ze niets moest vreezen. Voor hem waren de kamers in gereedheid gebracht. En het troepje soldaten scheen zijn lijfwacht te zijn.

Pierre Melun was zoo angstig niet meer. En aan een der dienaren van den edelman, vroeg hij:

— Is die heer misschien hertog Karel?

— O, neen, antwoordde Frank, die eigenlijk page van hem was. De hertogen Filips en Karel zouden niet tevreden zijn met kamers op een hoeve. Voor hen bouwt men elders prachtige tenten van hout met vensters van geschilderde glazen. En binnen is alles kostbaar. Prachtige meubels met fluweel... tapijten aan de wanden. Ik heb ze gezien... ge zoudt er uw oogen op blind

kijken... Maar toch is het een voorname mijnheer, die bij u verblijft. En ge moogt van geluk spreken: hij is de goedheid zelf. Hij zal u alles betalen, wat we hier noodig hebben. Hij heet Pieter Bladelin, en woont te Brugge in een prachtig huis. Hij heeft ook een kasteel te Middelburg, een stadje, dat hij zelf liet bouwen, en waarvan hij de meester is... Man, ik zeg u, dat ge het goed hebt getroffen.

— En is die heer een overste van het leger? vroeg Melun.

— Van het leger niet... Hij is de schatbewaarder van de hertogen. Hij regelt de uitgaven... Hij is een machtig edelman en meestal luisteren de hertogen naar zijn raad.

— En waarom woont hij dan ook niet in zoo'n prachtige tent?

— Hij is eenvoudig en verkiest de stilte. Maar hij zal elken dag naar de hertogen toe gaan, vooral naar Karel, die eigenlijk alles bestuurt. Heer Filips is oud en ziekelijk.

— En kwam hij dan toch mee zoo ver uit Vlaanderen?

— Ja, hij wil de straf zien van Dinant. Ha, ze hebben daar onze heeren zwaar beleedigd, hun ambtenaren verjaagd, poppen van stroo aan een galg gehangen en gezegd, dat het Filips en Karel waren, en wat weet ik nog al meer... 't Zal er leelijk toegaan te Dinant. Onze heeren willen

het zoo straffen, dat de oproerlingen van Luik en andere plaatsen voor altijd de lust zullen verliezen nog hun kuren te vertoonen. Ik weet, dat heer Bladelin voor Dinant ten beste gesproken heeft bij hertog Karel, maar het zal niet helpen. Ik hoorde den hertog zeggen tot mijn meester: « Gij zijt veel te goed... En ditmaal kan ik niet naar u luisteren ».

Pierre Melun dacht aan zijn broer François, den vader van Jeanne, en zijn gezin... Hij vertelde aan zijn zoon Louis, wat de dienaar hem verteld had.

— Misschien heeft uw oom met tante en de kinderen Dinant verlaten, zei hij.

— Denk dat niet, vader! Oom François zal mee strijden op de muren, want hij is zeer aan de vrijheid gehecht. 't Is nog lang niet zeker, dat de Bourgondische troepen binnen Dinant geraaken.

— De streek zit vol soldaten, en ze hebben van die geweldige donderbussen mee, om de muren van een stad in brokkelingen te schieten.

— Maar vader, de muren van Dinant zijn negen voet dik en dragen vier en twintig sterke torens... En de burgers krijgen steun van de lieden der Groene Tent...

— Men zegt, dat hertog Filips en hertog Karel dertig duizend soldaten verzameld hebben. Ik vrees erg voor Dinant...

Pierre Melun was ook zeer bekommerd om zijn familie, maar hij liet hiervan niets aan Jeanne merken.

II.

Op de hoeve van Melun hoorde men dag en nacht het lawaai der donderbussen, zooals men toen de kanonnen noemde, die Dinant beschoten.

Jeanne zat meestal angstig bij tante Marie en dikwijls schreide ze, omdat vader en moeder, René en Denise niet gekomen waren. Ze verbleven dus nog in de belegerde stad.

Heer Pieter Bladelin ging 's morgens weg en keerde 's avonds terug. Hij was overdag bij de hertogen in hun kamp, dicht bij Bouvigne. Frank, zijn dienaar, vergezelde hem en vertelde nu en dan nieuws aan Melun. Hij zei, dat de donderbussen aan vier zijden opgesteld waren. De Dinanteezen schoten van op hun hooge rots naar het leger, maar de soldaten zaten achter stevige aarden wallen. Als de burgers uit de stad trokken om ze te verjagen, werden ze terug gedreven. En dan bleven er veel gewonden en dooden achter...

— Dinant kan het niet lang uithouden, vervolgde Frank. Ja, ze hebben sterke muren, maar wat helpt het? Onze soldaten zijn bezig met gangen te graven, onder de muren door. En dan

zullen ze met buskruit de muren doen instorten.

Frank babbelde eigenlijk te veel voor iemand, die tot het leger van Bourgondië behoorde, want hij stond tegenover Luiker onderdanen. Louis hoorde dat van die gangen. Hij lag er 's avonds in zijn bed over na te denken. O, kon hij het aan de Dinanteezen melden! Er waren woelgeesten in de stad, onverstandige en heftige oproermakers, die in vredestijd strijd uitlokten door hun wilde daden, maar de arme stad worstelde toch voor de vrijheid en de hertogen hadden het recht niet baas te spelen in Luikerland. Zoo oordeelde Louis, en hij besloot alles te wagen om de burgers van Dinant voor het groot gevaar te waarschuwen.

's Morgens zei hij tot zijn vader:

— Ik ga eens naar de krijgsbedrijven zien.

Om zijn ouders niet ongerust te maken, zweeg hij over de ware bedoeling van zijn reis. Zijn vader maande hem tot voorzichtigheid aan.

— O, zeg thuis, dat ze allemaal naar hier komen, want dat er een goede heer op de hoeve is, sprak Jeanne.

Het kind begreep niet, dat niemand nu de omringelde stad kon verlaten. En Louis zou sluw moeten zijn om er binnen te geraken. Maar hij hoopte een middel te vinden.

Hij nam een mand met peren en zou net doen,

of hij een leurder was, die de vruchten aan soldaten wilde verkoopen.

Och, Louis had ook geen echt denkbeeld van de belegering eener stad. Weldra stuitte hij op schildwachten, die hem vroegen, waar hij heen wilde. En toen hij over zijn leuren sprak, nam een soldenier zijn mand met peren af.

— Ge zijt een vriendelijke jongen, om ons zoo'n tractatie te brengen, zei de krijgsman. 't Is warm weer en een sappige peer smaakt dan opperbest.

— Ja, maar ik moet die vruchten verkoopen, sprak Louis onthutst.

— Denkt ge, dat we ons lieve geld aan die oproerige Luikenaren geven? spotte de soldaat. Uw ledige mand hebt ge hier terug, en maak nu gauw, dat ge weg komt... Onze overste is geen gemakkelijke baas en hij zou u aan een hoogen boom kunnen hangen en daar door een venstertje van het touw laten kijken, maar dan vallen de oogen rap dicht.

Louis begreep, dat de kerel op een strop doelde en dus maakte hij zich snel uit de voeten. Het werd hem nu duidelijk, dat hij nooit Dinant zou kunnen naderen en nog veel minder er binnen geraken. Teleurgesteld kwam hij terug op de hoeve. En toen hij alles aan zijn vader verteld had, zei deze:

— Blijf rustig bij ons... We zijn machteloos.

De streek zit vol troepen... En ik vrees het ergste voor Dinant... Zeg er niets van aan Jeanne.

Tien dagen en nachten duurde het beleg. Toen moest Dinant zich over geven. De Bourgondische troepen stroomden binnen. In trotsche houding hield hertog Karel de Stoute zijn intocht. Vrouwen smeekten om genade... Maar de vorst keek grimmig... Hij stapte af in het wethuis. Hij sprak daar met zijn raadsheeren en voorname officieren. Een van die raadsheeren vroeg hem de burgers genadig te behandelen. Ze waren nu onderworpen.

— Mijn goede Bladelin, ditmaal kan ik niet naar u luisteren, zei Karel. Ge zijt te barmhartig. Maar ik ben een krijgsman... Dinant moet verwoest worden. Men zal de plaats niet meer kennen, waar het gestaan heeft. En ik heb reeds bevolen de oproermakers uit hun schuilplaatsen te halen. Luikerland moet rustig worden. Vrouw en kinderen zal ik sparen.

De oude, ziekelijke hertog Filips was te Bouvignes gebleven.

Droevig ging Pieter Bladelin heen. Hij wilde geen getuige zijn van de wreedheden. Hij keerde naar de verre hoeve weer...

III.

— Dinant is in de macht van onze vorsten, zei Frank tot Pierre Melun. En het wordt plat gebrand.

De dienaar had Bladelin moeten vergezellen. Liever ware hij in de veroordeelde stad gebleven, om te zien, wat er gebeurde.

De landbouwer sprak heer Bladelin aan. Hij vertelde nu, dat zijn broer met zijn vrouw en twee kinderen te Dinant woonden, en hij zeer ongerust was over hen. Hij wilde hen gaarne halen.

— Mijn vriend, ik kan niets voor hen doen, antwoordde Bladelin droevig. Een vrijgeleide zou u niet helpen. Niemand mag binnen de stad. God zij uw familie genadig...

't Was een angstige dag... Veel soldaten op het hof morden. Zij moesten hier blijven, en anderen zouden het rijke Dinant mogen plunderen en er buit halen... Ze verwenschten de zachtheid van Bladelin, voor wien ze tot lijfwacht dienden.

Het werd avond. Liefelijk ging de zon achter de bergen onder, en haar goud lag over het schoone land. Maar bij de bewoners was vrees. Ieder voelde deernis met de burgers der veroordeelde stad. En zouden de soldeniers, wild en

woest geworden door het geweld, de buitenlieden sparen? Veel armere lieden waren reeds naar Limburg of naar het Oosten gevlucht. De landbouwers konden niet zoo gemakkelijk hun hoeve in den steek laten.

— Daar is moeder met Denise! riep Jeanne eensklaps uit.

Ze zat aan het venster en keek naar buiten. Pierre Melun, zijn vrouw en Louis sprongen op.

— Mijn broer en René zijn er niet bij! zei Pierre ontsteld. O, wat beteekent dat?

Hij snelde naar buiten, gevolgd door Jeanne, die op haar moeder toestormde.

— Mijn arm kind! jammerde deze. O, zullen we vader en René ooit terug zien?

Schreiend vertelde ze, dat de vrouwen en kinderen uit Dinant verjaagd waren. De mannen moesten blijven...

— En René werd ook aangehouden, omdat hij zestien jaar is, zei Jeanne's moeder. Men zegt, dat al de mannen gedood zullen worden, en de stad moet afbranden... Ik wilde bij François en mijn jongen blijven, maar we werden ruw buiten gejaagd. Ik weet niet, hoe ik nog tot hier geraakt ben.

Heer Bladelin had het geschrei gehoord en kwam naar buiten. Hij vernam, wat er gebeurd was, en medelijdend keek hij de bannelingen

aan. Er verschenen nog meer vrouwen en kinderen... want de vluchtelingen zwermden nu door de gansche streek.

Bladelin gelastte zijn lijfwacht de schuur, waar de mannen ingekwartierd waren, te verlaten. De bannelingen zouden er overnachten. Pierre Melun en Louis brachten voedsel.

Veel soldeniers verborgen hun ontevredenheid niet. Zij moesten nu in de open lucht blijven en hun makkers te Dinant mochten uit de rijke huizen halen, wat ze wilden... Sommigen liepen in den nacht weg, om ook te gaan rooven...

Bladelin had een van zijn kamers afgestaan voor de moeder en zuster van Jeanne. Zijn hart was vol droefheid om de strengheid en onbarmhartigheid van hertog Karel. Hij werd zelf ongesteld...

IV.

Weer verliep een bange nacht en een angstige dag. Louis had naar Dinant willen gaan, maar nog lag er een kring van soldeniers om de stad. Men was zeer waakzaam. De officieren van den hertog vreesden, dat burgers van Luik ter hulp van Dinant konden toesnellen en men wilde verrassingen voorkomen.

's Avonds hoorden de Meluns lawaai op het

hof. Vader en Louis gingen buiten. Ook de officier der soldaten kwam zien.

— We hebben een spion gevangen genomen, zei een krijgsman. Deze jonge kerel sloop hier rond en, toen hij ons bemerkte, wilde hij zich verbergen. We hebben hem uit een struik gehaald.

Men bracht een knaap van een jaar of zestien voor den overste. Pierre Melun, die nader getreden was, riep verbaasd uit:

— Die jongen is geen spion, maar mijn neef René. Hij komt uit Dinant naar zijn moeder...

— Ha, uit Dinant, sprak de officier. Uit het oproerlingennest... Hij moet zeker de Luikeren gaan waarschuwen... Spionnen worden opgehangen...

— Ik ben geen spion, kreunde René.

— Uit Dinant mogen geen mannen vertrekken! snauwde de overste hem toe.

— Heer, hij is nog een kind, pleitte Pierre Melun. Zijn moeder is bij ons...

— Ja, ja, een kind... In het Luikerland zijn de jonge knapen de grootste woelmakers... Ze bespotten onze vorsten... We weten wel, wat er gebeurd is.

Jeanne, haar moeder en Denise hadden door het raam René gezien en kwamen haastig buiten.

— Waar is vader? vroeg de vrouw op heftigen toon.

— Dood! riep haar zoon uit.

En eensklaps werd hij rood van woede.

— De hertog is een wreede moordenaar! schreeuwde hij woest.

— Zwijg toch! drong zijn oom Pierre verschrikt aan.

— Neen, ik zwijg niet... Een wreede moordenaar is hij! Zeven honderd mannen werden, twee aan twee gebonden, en in de Maas geworpen... Zoo verdrank ook vader. Ik heb hem zien zinken! Hij en Lionel Durieux waren aan elkaar gesnoerd. Ze konden den kant nog bereiken... Soldaten duwden ze met pieken terug... O, ik heb mijn vader zien verdrinken! De hertog is een wreede moordenaar!

René's moeder had een kreet geslaakt en zonk bewusteloos neer. Jeanne en Denise knielden schreiend naast haar. Louis trachtte ze op te richten, maar het lukte niet.

De officier gaf René een klap.

— Durft gij zoo over onzen hertog te spreken, galgenaas! bulderde hij.

— De valschaard, de wreede beul! Zeven honderd burgers werden, twee aan twee gebonden, in de Maas geworpen. En de twee hertogen, de oude, die half gek is, zeggen ze, en de jonge, keken er naar van een troon, tierde de knaap.

— We zullen u dadelijk voor eeuwig doen zwijgen, sprak de overste. Wie zoo over onze

vorsten spreekt, is al tot den dood veroordeeld. Mannen, maakt een strop!

Pierre Melun liep in huis. Hij wist, dat heer Bladelin onwel was en reeds rustte. Maar hij alleen kon René redden.

Frank zat voor de deur van zijn meesters kamer.

— Ik moet heer Bladelin spreken, zei Melun.

— Neen! Mijn heer slaapt... En wat lawaai is er buiten? De soldaten mogen zijn rust niet storen...

Melun kon nu geen uitleg geven. Dan zou het voor zijn neef te laat zijn. Een koord was rap gebaald en een strop vlug gemaakt. De landbouwer duwde Frank weg en opende de deur.

— Maar, lomperik, wat doet ge nu! Wat begint ge? bromde de dienaar verschrikt.

Pierre Melun trad al binnen. Bladelin richtte zich in zijn bed op.

— Wat is er? vroeg hij ontsteld, en dadelijk dacht hij aan een overval van burgers uit Luik.

Tot zijn geruststelling herkende hij Pierre Melun.

— O, heer, vergeef het me, dat ik u stoor! Uw officier wil mijn ongelukkigen neef aan een boom ophangen...

— Een neef...

— De zoon van mijn broer... Hij is uit Dinant naar hier gevlucht, en de officier beweert,

dat hij een spion is. Dat is niet waar! Wat kan de knaap hier bespieden? O, heer, om de liefde van God, red hem... Zijn vader is te Dinant ge-dood...

Bladelin stond op en wierp een mantel om. Hij stak de voeten in sluffers en dekte het hoofd met een muts.

— Heer, ik kon er niets aan doen, dat die lomperik binnen drong! stamelde Frank.

Maar Bladelin luisterde niet en ging vlug naar buiten...

Reeds deed men René een strop om den hals. De knaap hield zich roerloos. Hij vroeg geen genade... Maar Louis sprak nog voor hem.

Denise en Jeanne knielden schreiend bij hun bezwijmde moeder en merkten niet, wat er met hun broer gebeurde. Tante Marie stond daar als verlamd van schrik.

Heer Bladelin had alles met één oogopslag overzien.

— Houd op! riep hij. Geen doodsvonnissen buiten mijn voorkennis.

De officier keek ontevreden bij deze stoor-nis, en zei:

— Heer, die jongen is een oproerling uit Di-nant, en hij beleedigt nu nog zwaar onze edele vorsten. Ik wil zijn grove woorden niet herha-len...

— Ik zal alles onderzoeken, verzekerde Blade-lin.

Hij gelastte Melun René in huis te geleiden. Twee soldaten moesten Louis helpen om de be-wusteloze moeder binnen te brengen. Tante Marie nam de meisjes mee.

Bladelin wenkte den officier ter zijde.

— Ge zijt door den hertog tot mijn dienst aangewezen, zei hij. Hoe durft ge dan een doodsvonnissen vellen en voltrekken, zonder er mij over te spreken...

— Gij laagt ziek te bed, heer... En die jongen had den hertog een wreden moordenaar ge-noemd...

— De knaap is buiten zinnen van verdriet. Let liever op uw mannen. Velen zijn al wegge-loopen.

Ontevreden ging de heer Bladelin in huis.

René was nu kalmer geworden. De edelman ondervroeg hem. Hij hoorde, dat zeven honderd burgers, bij paren aan elkaar gebonden, in de Maas waren geworpen... En deze knaap had alzoó zijn vader zien verdrinken.

— Houd den jongen binnen, zei heer Blade-lin.

Huiverend ging hij naar zijn kamer.

— Hoe kan de hertog zoo wreed zijn! zei Bladelin, diep geschokt. O, hij zal door zijn ge-weld zich zelf in het verderf voeren. Menschen

verdrinken... en daar van een troon naar kijken. Zulk een wraakoefening schreit ten Hemel... En ik heb ze niet kunnen vermijden...

Het speet hem nu, dat hij zulk een vorst moest dienen...

Bladelin dacht aan zijn eigen werk. Ten Noorden van Brugge bezat hij vroeger een hoeve, die aan de abdij van Middelburg in Zeeland toebehoord had en daarom het hof van Middelburg genoemd werd.

Bladelin kocht met die hoeve nog veel land in den omtrek. Hij liet de hofstede afbreken en er een kasteel oprichten. Rond dit kasteel bouwde hij een stadje, dat den naam van Middelburg kreeg.

In dit stadje konden zich arbeiders vestigen, die te voren op de schorren en tusschen kreeken en moerassen woonden, en dikwijls door het zee-water bedreigd werden. Achter de muren van het stedeke waren ze veilig. Voor de zieken werd een hospitaal ingericht...

Zoo had de rijke, en milddadige edelman een goed werk verricht tot heil der menschen.

Te meer ergerde hij zich aan de wreedheid van hertog Karel. En zelfs de oude, zieke Filips, keek naar zulk een afschuwelijke moorderij. Men had hem op een berrie naar de oevers van de Maas moeten dragen.

— Er kan geen zegen rusten op het huis van

Bourgondië, dacht Bladelin, terwijl hij op zijn leger onrustig heen en weer woelde.

Hij hoorde het geschrei van vrouw Melun uit Dinant, die tot bewustzijn terug was gekeerd en toen de bijzonderheden vernam over den dood van haar man.

Zoo zou er rouw en wanhoop zijn in honderden gezinnen...

— — — — —
Louis ging buiten. Hij zag hoe in de verte de hemel rood was van vuur. Dinant brandde... Ook de soldaten keken er naar. Maar zij benijdden de makkers, die in de arme stad naar hartelust hadden mogen plunderen.

V.

Dagen en nachten had Dinant gebrand. De kloekste burgers waren gedood. Anderen zwierven rond, tusschen de bergen. Ze waren dakloos en arm.

Hertog Karel had de moorden en de verwoesting aanschouwd.

— Nu zal Luik zich wel rustig houden, zei hij.

Nabij de vernielde stad, maar ver genoeg, om geen last te hebben van de brandlucht, was het kamp der hertogen. En als altijd had men het weelderig ingericht. Voor de hertogen en de

voornaamste officieren waren er houten gebouwen met gekleurde ramen en rijke meubels. Men diende er de fijnste eetmalen op.

De Bourgondische vorsten waren schatrijk en aanbadden de weelde.

De beste muzikanten moesten in het kamp spelen en zingen. Er waren goochelaars, kunstmakers, narren...

Maar in den omtrek doolden mannen, vrouwen en kinderen, die een stuk brood bedelden.

Veel bannelingen, ook uit Luik en andere steden, besloten zich nog niet te onderwerpen. Ze vormden een vereeniging « De Groene Tent », omdat ze in bosschen schuilden. En ze zwoeren, dat de hertog nog niet de meester was in het Luikerland. Maar voorloopig konden ze niets doen.

Heer Bladelin was hersteld. Toch zag hij nog bleek; toen hij een week na de wraakneming in het kamp verscheen. Hij hield de geldkas van de vorsten en moest nu allerlei uitgaven regelen.

— Hebt gij het puin van Dinant gezien? vroeg hertog Karel.

— Uit de verte, heer...

— En gij keurt mijn wraakneming af?

— Ja, heer, antwoordde Bladelin openhartig.

— Gij zijt veel te goed... Maar ik wil rust in mijn landen. Nu kunnen mijn vader en ik naar Brugge terug keeren. De Luikenaren weten,

wat hun wacht, als ze nog mijn ambtenaren durven verjagen of weigeren de belastingen te betalen.

— Heer, er dwalen veel ongelukkigen dakloos rond, zei Bladelin.

— Hun eigen schuld...

— Maar na een paar maanden wordt het Winter, en dan is het wreed in de bergen en bosschen... De ongelukkigen zullen van honger en koude sterven of door wolven verscheurd worden. Ik vraag u een gunst.

— Laat hooren... Ge weet, dat ik u gaarne toesta, wat ge verlangt, want eerlijker dienaar kan ik niet wenschen... Dinant genade schenken, was me echter onmogelijk...

— Sta me toe de bannelingen van de vernielde plaats in mijn stedeke van Middelburg op te nemen. Daar is nog veel plaats...

— En hoe zullen ze daar aan den kost geraaken?

— Door het koper te bewerken... Ze kunnen hun potten, ketels en emmers verkoopen in de halle te Brugge en ze ook over het Zwin uitvoeren naar Engeland. Zoo zullen ze vreedzaam leven en werken en hun brood verdienen.

— Wel, dat is een goede gedachte, sprak de hertog. Gij handelt uit menschlievendheid... maar uw voorstel komt me goed te pas. Zoo verwijder ik de Dinanteezen uit het Luikerland, en

kunnen ze niet meer samen spannen met andere steden. Als ze rond zwerven verbinden ze zich tot benden, die weer last opleveren aan mijn officieren en ambtenaren, en onrust stoken.

Bladelin dacht alleen aan het ongelukkig lot der zwervers.

En nu liet hij bekend maken, dat de Dinantezen een schuilplaats zouden vinden in zijn stad te Middelburg bij Brugge. Daar waren huizen en, zoo noodig, zouden er meer worden gebouwd en kon de kopernijverheid opnieuw beoefend worden.

Velen luisterden gretig naar die berichten. Er waren wel Dinantezen te Londen, in Engeland, over de zee, waar ze als koperslagers hun brood verdienden.

Middelburg was dan toch niet zoo ver. En verscheidene families besloten er heen te gaan.

Weduwen konden er leeren weven of kant maken. Er was voor ieder brood.

Bladelin sprak over het groote plan met de moeder van René, Denise en Jeanne. Zij wilde liever zelf haar brood verdienen dan ten laste te blijven van Pierre Melun. En hier was toch geen toekomst voor haar kinderen. Haar zoon had zijn vader bijgestaan in het bedrijf van koper-slager en kon te Middelburg werk vinden bij een baas, en later zelf een zaak oprichten.

Pierre Melun keurde dit plan goed. Hij was heer Bladelin zeer dankbaar. Elders op den buiten hadden de soldeniers ook gestolen en geroofd. Hier was alles rustig gebleven door de zorgen van den goeden Brugschen edelman, die nu ook voor de bannelingen, en voor weduwen en weezen wilde zorgen.

Vrouw Melun en haar kinderen mochten met een koets in het gevolg van Pieter Bladelin mee rijden.

René ware liever bij de mannen van de Groene Tent gegaan. Zijn hart was nog vol verbittering. Maar hij kon zijn moeder en zusters niet in den steek laten. Het was of vader hem nog toefluisterde voor hen te zorgen.

Zoo kwam de dag van het afscheid. Er werd weer geweend, maar ook veel gebeden.

De legerbenden trokken af.

René stapte naast den reiswagen, waarin zijn moeder en zusters zich bevonden. Hij zag hoe soldaten buit meevoerden uit Dinant en dat hinderde hem zeer erg. Maar hij moest zijn woede bedwingen. Hij hoopte, dat Luikerland weer vrij zou worden.

Na een week kwamen de Meluns te Brugge aan, dat toen een drukke handels- en havenstad was. Ze keken verwonderd naar al de beweging en vooral naar de schepen, die uit zee, langs Sluis

en Damme, hier hun meest verscheiden ladingen brachten.

De reiswagen hield voor een prachtig huis in de Naaldstraat stil. Hier woonde Pieter Bladelin, als hij niet op zijn kasteel te Middelburg verbleef.

De edelman steeg uit zijn eigen koets. Hij gelastte een dienaar de weduwe en haar kinderen in de keuken te brengen.

Bladelin werd in zijn woning begroet door een statige dame, zijn vrouw, Margriet van de Vageviere. Ze behoorde tot een oud, adellijk geslacht van Brugge, maar was zelve eenvoudig, en ook zoo goedhartig als haar man.

Te Brugge wist men al het een en ander over het schrikkelijk lot van Dinant. En nu vertelde Pieter daarvan meer aan zijn echtgenoot.

Mevrouw Bladelin voelde afkeer voor de wreedheid van hertog Karel. Ze keurde volkomen het plan goed, om bannelingen te Middelburg op te nemen.

De Bladelins waren schatrijk en zouden de ongelukkigen zooveel mogelijk helpen.

Vrouw Margriet ging naar de keuken en begroette minzaam de Meluns, die hier eenige dagen zouden blijven. Ze stond hun twee kamers af.

De weduwe en haar kinderen hadden het hier

heel goed, maar ze dachten met droefheid aan vader en aan het arme Dinant.

VI.

Bladelin had zich naar Middelburg begeven om er maatregelen te nemen voor de vestiging der Dinanteezen.

Er stonden nog verscheidene ledige huizen, want het stedeke was pas gebouwd en had als op meer bevolking gewacht.

De Meluns kregen een nette woning, en Bladelin gaf hun meubelen.

Weldra kwamen er troepen Dinanteezen. Sommigen werden in het hospitaal, in het klooster en op het kasteel gehuisvest, tot er nieuwe huizen zouden gereed zijn. Men metselde en timmerde druk.

Vrouw Melun, Denise en Jeanne leerden kant maken. En René kon naar een werkplaats, waar eenige Dinanteezen reeds ketels en potten maak-

ten. Bladelin had voor koper gezorgd.

En zoo vestigden zich Dinanteezen te Middelburg, dat na eenigen tijd vermaardheid verkreeg door zijn kopernijverheid.

De Walen leerden Vlaamsch en de meesten voelden zich hier al spoedig goed thuis.

Maar René hoopte toch, dat Luikerland weer vrij zou worden. Hij had nu vast werk bij een baas en het gezin kwam ruim aan den kost.

Middelburg is nu een stil dorp ten Noorden van Brugge, vlak aan de Nederlandsche grens. Nog altijd staat er de schoone kerk, door Pieter Bladelin gesticht. Hij en zijn vrouw liggen er begraven. Toen men in 1855 hun grafkelder opende vond men echter geen spoor meer van kisten, doch zag men alleen een hoop beenderen. Blijkbaar werd het graf vroeger al verstoord.

Van het kasteel wijst men u slechts meer de steenachtige plaats waar het zich verhief.

Aan de Dinanteezen herinnert nog de Dinantstraat, en langen tijd hadden de Middelburgers den bijnaam van « ketelboeters ».

Klooster en hospitaal zijn verdwenen, muren en poorten neergeworpen.

Het oude Middelburg had door het Lap-

schuursche Gat verbinding met het Zwin en zoo met de zee.

Nu is er alleen nog een schilderachtige kreek.

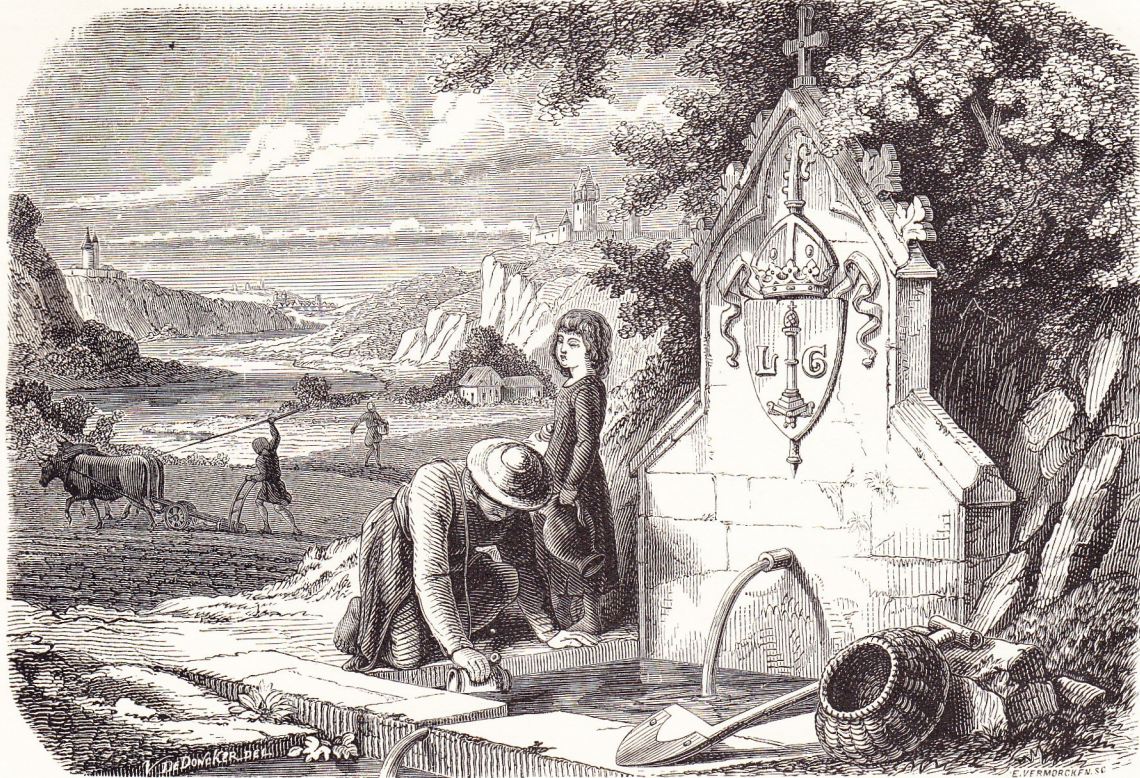
Maar het rustig dorpje is ons een herinnering aan een goed en edelmoedig man, Pieter Bladelin, een grooten Vlaming, dien we moeten kennen en eeren om zijn vredeswerk.

EINDE.

Men leze ook Nr 505:

De Zes Honderd Franchimonteezen

door A. HANS.

GESCHIEDENIS VAN LUIK.

§ 1. GESCHIEDENIS VAN LUIK GEDURENDE DE XIIe EN DE XIIIe EEUW.

Het is, noch door de grootheid der staatkundige gebeurtenissen, noch door het karakter en de luisterrijke daden der bisschoppen, maar door den vooruitgang van de opvolgentlijk aan de burgerij toegestane rechten, dat de geschiedenis van Luik in den loop der XIIe eeuw, belangwekkend is. Verscheidene gevechten tegen Godfried met den Baard en tegen Hendrik den Blinde, hadden de opkomende faam van het luiksch voetvolk vergroot, zonder de macht van het bisdom uit te breiden. De prelaten, die elkander sedert Hendrik den Vreedzamen, hadden opgevolgd, hadden weinige sporen hunner regeering achtergelaten. De gemoederen waren door de bijna aanhoudende worsteling der keizers tegen den heiligen stoel, opgewonden en in die worsteling gedroegen de bisschoppen en het kapittel van Luik zich somtijds meer als leenheeren van den

monarch, dan als leden der Kerk. Men zag zelfs Hendrik van Leijen, die van 1145 tot 1164 den bisschoppelijken zetel bekleedde, den keizer Frederik Barbarossa in Italië volgen, tegen den Heiligen Vader strijden, zich aan den onwettigen paus hechten, en zijnen opvolger huldigen.

Hetgeen vooral die macht van de partij des keizerrijks in het bisdom uitlegt, is dat de invloed der prinsen en omliggende heeren langzamerhand het kapittel met hunne bloedverwanten of hunne bondgenooten hadden volzet. Tijdens den bisschop Alexander (1130), telde men tusschen de kanonniken van St. Lambertus twee zonen van keizers, zeven zonen van koningen, en drie en veertig zonen van hertogen en graven. Maar een gedeelte dier kanonniken hadden zelfs de wijding niet ontvangen, en hun ambt was voor hen veeleer eene wereldsche, dan eene geestelijke prebende. De rijkdom der kerk had dus de overweldiging harer waardigheden door de leenheerlijke familiën berokkend en indien de pauzen niet her-

der stond hij uit den staat van zwakheid en verlatenheid, waartoe de onvoorzichtigheid en de tegenspoed hem gebracht hadden, op, en wist hij zijne zaken in Bohemen en in Duitschland zoo goed te herstellen, dat hij voor den oudsten zijner zonen, de keizerlijke kroon verzekerde (1346). Dat was zijnen laatsten triomf en hij bezweek in hetzelfde jaar in den veld-

geweest, en Wenceslas, de jongste, had aan de mildheid van zijnen broeder het graafschap Luxemburg, het voorvaderlijk erfdeel, dat voor hem tot hertogdom verheven werd, te danken (1354). Jan III, hertog van Brabant, gaf zijne dochter Johanna, erfgename van zijne opperheerschappij, aan Wenceslas. De uitzet der jonge echtgenooten moest zich dus uitstrekken van de

GRAAF LODEWIJK VAN MALE TREKT ALS OVERWINNAAR BRUSSEL BINNEN.

slag van Crecy, welken hij had willen bijwonen als vriend en bloedverwant van den koning van Frankrijk. Op zijn bevel, plaatsten zich twee zijner ridders nevens hem, bonden zijn paard aan het hunne en leidden hem op het gevaarlijkste punt van het gevecht; daar vond men den anderen dag het lijk van Jan den Blinden, die tot het laatste oogenblik gevochten had.

Van de twee zonen die hem opvolgden, was de oudste, Karel van Bohemen, keizer gekozen

Schelde tot aan de Moesel en de vereeniging hunner staten scheen de grootheid eener nieuwe dynastie te verzekeren. Hunne regering begon bijna terzelfder tijd in Luxemburg en in Brabant, dewijl Jan III in 1355 gestorven was; maar verre van te beantwoorden aan de vooruitzichten die zij had doen ontstaan, vermeerde zij den voorspoed der twee provinciën niet, en deze werden ten slotte gescheiden.

Wenceslas, wiens karakter eene mengeling van